

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 23.

Fylke: Oppland

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: V. Foten

Emne: Bordstikk til kvardags

Bygdelag: Nerseth

Oppskr. av: Egedr. Kjølseth

Gard: Skaugerud og Kjølseth i Østera

(adresse): Kolbu

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. ja

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Ja man sat ved langbordet
2. Tjennene sat i folkestuen, haandvaskerne i kjøkkenet og husbondsfolket i dagligstuen
3. Alle spiste før som nu samtidig. Man er idetiden gått over til å spise ved samme bord.
4. Før var nok maten noget forskjellig men ikke nu mere.
5. De spiser i kjøkkenet eller i folkestuen.
6. Naar det kommer fremmede.
7. Ja husbonden og de faste tjennene
8. Nei, det har jeg aldrig hørt
9. Nei, den er ikke markert.
10. Muligens ved siden av husmor eller husfar. Jeg har ikke rede paa dette.
11. Man var ikke nøie med vask av haandene, det er først i de aller seneste aar at man vasker haandene før maaltid. Laalangt jeg kan huske ca 70 aar var mandfolkene barbadet under maaltidene.
12. Ja, alslags skjemat blev spist av samme kopp, som var av tra eller glasort ler. Man tok lidt gröt paa skuen og dyppet den i melken, denne stikk blir brukt av de fleste nu ogsaa, men det er nok noen som drikker av koppen eller heller melk over gröt-fallerkeme. Jeg tror det var sidst i nitthiaarene

at man begynte å spise geit og suppe av tallerkener og hadde melk i kopper. Kaffe var brukt længe før

13. Naar grøten var øst op av gryten holdt pikene melk i gryten og spiste det som var igjen av grøten sammen med melken. Hjemme paa Kjølseth var de almindelig å skjære tynd blodklub i parr store stykker og steke den i en pander og plunden blev saa plassert paa spisebordet med to vedhær under dette var til aftens og kom det da tilfeldige gjester blev de uten videre bedt til bords. Den opskaarne blodklubben blev stekt i smør med sur og søt myssost samt overbeildt med lidt rømme. Denne ret var meget god. Dr. Abel, Hauks far, spiste flere gange stekt klub naar han kom indom for at hvile paa sine længe reiser. Ellers kan jeg ^{ikke} huske at man satte gryter paa bordet.

14. Saa vist jeg vet blir ikke dette brukt. Derimot er det almindelig å legge smør og somme tider myssost mellom to erterbrødstykker dette kaldes kaater og er godt.

15. Dette blir brukt av det aller fleste og er anset som alm. god bordskikk.

16. Nei, enda det skal være brukt av Godart 7de av England ved en enkelt anledning.

17. Ja, for noen og femti aar siden var det almindelig å bruke fingrene eller kniven.

18. Det hendte nok at de brukte tollekniven naar de fremlagte bordkniver var sløve.

19. Ja, oftest var den merket, den var av tra og en enkelt gang av horn, naar man begynte med metalstaver for 40 - 50 aar siden blev disse vasket.

20. For 40 - 50 aar siden begynte man med stentoi tallerkener og grøten blev da øst op paa dype tallerkener. Før brukte man drie de tra tallerkener til formaten. Til silden blev brukt smaa fjeller med lud i den ene enden.

x Frasker stak mandfolkene i englene paa ryggen, det var heller i slimmer. Man tørket av skoen under armen for den blev sat op

- 21. I juleen bruktes duk og den laa paa bordet til over nyttaar ikke til hverdags. Enkelte bruker duk paa
- 22. Söndag ellers brukes hvitspurte eller smalte bordplater eller voksduk.
- 23. Kjøt og flesk og smör blev skiftet og det likte folket for det, som blev tilovers, tok de da med hjem.
- 24. Det kan nok haande at ost blev skiftet men aldrig bröd, flatbröd; ovsbröd med smör og ost^{paa} blev skiftet.
- 25. Kan ikke huske det blev gjort nogen forskjjel.
- 26. Naar barna er en seks- syv aar faar de lov ä forsyne sig selv. Baade moren og faren og söskende hjælper de smaa naar det ikke er noen barnepike.
- 27. Ja, og slike kaldtes kuge.
- 28. Dette tror jeg er sjelden ialfald herover.
- 29.-30. Du blev baade smakket og let ved bordet.
- 31. Det var ikke brukelig. "Main viste ikke kjeringa si var ei faap, för main hörde a saang d.a a aat"
- 32. Det var ikke nöie med det.
- 33. Som regel sier man tak til husmoren
- 34. Enkelte kunde si "signe mater"
- 35. Som regel gjorde man det, hvis det ikke var en höitstaende person som maatte ha spieriel anerkjening
- 36. Som regel blir han bydt kaffe eller en anden forfriskning.
- 37. Det var forskjellig, folk man kjente godt ba man til bordt med det samme, slik er det og saa nei.
- 38. Som regel blev gjæstn budt kaffe ofte blev mandfolk budt en dram og et glas öl, isar doktor og dyrlæge fik öl og dram. Kjelen stod ikke paa hele dagen.
- 39. Ja folk man kjente godt. Skulde der anerkjennes i stuen sat nok baade husfar og husmor tilbords med Ham.
- 40. Det var almindelig för, men ikke nu lenger
- 41. Dette har jeg ^{ikke} set eller hört noget om.
 Det bemerkes at jeg indtil 1900 bodde paa Kjölsetn i Ö. Toten
 De sidste 50 aar har jeg bodd paa Skaugerud i Ö. Toten, saa oplysningerne fra gamle dager stammer fra mit föde sted mens de nyere er fra min gaard i Ö. Toten. Ljusbr Kjölsetn

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

